

Teismo praktikos rinkinys

GENERALINIO ADVOKATO
YVES BOT IŠVADA,
pateikta 2011 m. lapkričio 29 d.¹

Byla C-406/10

SAS Institute Inc.
prieš
World Programming Ltd

(High Court of Justice (Chancery Division) (Jungtinė Karalystė) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Intelektinė nuosavybė — Direktyva 91/250/EEB — Direktyva 2001/29/EB — Teisinė kompiuterio programų apsauga — Įvairių programų, apimančių kitos kompiuterių programos funkcines galimybes, kūrimas nenaudojant jos pirminio teksto“

1. Šiuo prašymu priimti prejudicinį sprendimą Teisingumo Teismo prašoma apibrėžti kompiuterių programoms pagal Direktyvą 91/250/EEB² ir kūriniams pagal Direktyvą 2001/29/EB³ suteikiamos autorių teisių apsaugos apimtį.
2. Visų pirma *High Court of Justice (England & Wales) Chancery Division* (Jungtinė Karalystė) iš esmės teiraujasi, ar pagal Direktyvos 91/250 1 straipsnio 2 dalį autorių teisių apsauga taikoma kompiuterių programos funkcinėms galimybėms ir programavimo kalbai. Toje nuostatoje nurodyta, kad ši apsauga taikoma kompiuterių programos išraiškai bet kuria forma, ir pažymėta, kad pagal šią direktyvą autorių teisių apsauga netaikoma idėjoms ir principams, kuriais paremti kompiuterių programos elementai.
3. Teisingumo Teismo taip pat prašoma nuspręsti, ar Direktyvos 91/250 1 straipsnio 2 dalį ir 6 straipsnį reikia aiškinti taip: kodo atgaminimas ar duomenų rinkmenos formato kodo formos išvertimas, kad licenciatas į savo kompiuterių programą galėtų užrašyti pirminį programos tekstą, kuris skaitytų ir rašytų šiuo rinkmenos formatu, nelaikoma veiksmu, kuriam reikia gauti leidimą.
4. Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas Teisingumo Teismo prašo apibrėžti Direktyvos 91/250 5 straipsnio 3 dalyje numatytų išimtinių autorių teisių į kompiuterių programą išimties apimtį; šioje nuostatoje nurodyta, kad asmuo, turintis teisę naudoti kompiuterių programos kopiją, turi ir teisę be autoriaus teisių turėtojo sutikimo išbandyti, nagrinėti ar patikrinti, kaip veikia programa, kad galėtų nustatyti idėjas ir principus, kuriais paremti programos elementai, jeigu jis tai daro teisėtai įdiegdamas, peržiūrėdamas, paleisdamas, perduodamas arba saugodamas programą.

1 — Originalo kalba: prancūzų.

2 — 1991 m. kovo 14 d. Tarybos direktyva dėl kompiuterių programų teisinės apsaugos (OL L 122, p. 42; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 17 sk., 1 t., p. 114).

3 — 2001 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva dėl autorių teisių ir gretutinių teisių informacinėje visuomenėje tam tikrų aspektų suderinimo (OL L 167, p. 10; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 17 sk., 1 t., p. 230).

5. Galiausiai Teisingumo Teismo prašoma apsvarstyti Direktyvos 2001/209 2 straipsnio a punkte, pagal kurį autoriui suteikiama išimtinė teisė leisti arba uždrausti tiesiogiai ar netiesiogiai, laikinai ar nuolat bet kuriuo būdu ir bet kuria forma atgaminti visą savo kūrinį arba jo dalį, numatytos apsaugos taikymo sritį. T. y. keliamas klausimas, ar pagal šią nuostatą, atgaminant tam tikrus vienos kompiuterių programos naudojimo vadove aprašytus elementus kitoje kompiuterių programoje arba naudojimo vadove, pažeidžiamos pirmosios kompiuterių programos naudojimo vadovo autoriaus teisės.

6. Šioje išvadoje paaiškinsiu, kodėl manau, kad Direktyvos 91/250 1 straipsnio 2 dalį reikia aiškinti taip, kad kompiuterių programos funkcinės galimybės ir programavimo kalba pačios negali būti saugomos autorių teisių. Kita vertus, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui teks nustatyti, ar atgamindamas tokias funkcines galimybes savo kompiuterių programoje autorius atgamino esminę pirmosios programos elementų, kurie yra šios programos autoriaus intelektualinės kūrybos išraiška, dalį.

7. Be to, siūlau Teisingumo Teismui nuspręsti, kad Direktyvos 91/250 1 straipsnio 2 dalį ir 6 straipsnį reikia aiškinti taip, kad jeigu licenciatas atgamina kodą ar išverčia duomenų rinkmenos formato kodo formą, kad į savo kompiuterių programą galėtų užrašyti pirminį programos tekstą, kuris skaitytų ir rašytų šiuo rinkmenos formatu, tai nelaikoma veiksmu, kuriam reikia gauti leidimą, jeigu tik tokia operacija yra neišvengiama siekiant gauti informaciją, reikalingą skirtingų programų elementų suderinamumui užtikrinti. Ši operacija neturi suteikti licenciatui galimybės perkopijuoti kompiuterio programos kodo į savo programą, tačiau ši dalyką turės patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

8. Paskui nurodysiu, kodėl manau, kad Direktyvos 91/250 5 straipsnio 3 dalį kartu su jos 4 straipsnio a ir b punktais bei 5 straipsnio 1 dalimi reikia aiškinti taip, kad frazė „jei [teisę turintis asmuo] tai daro teisėtai įdiegdamas, peržiūrėdamas, paleisdamas, perduodamas arba saugodamas programą“ yra susijusi su veiksmis, kuriems šis asmuo gavo teisės turėtojo leidimą, ir su įdiegimo bei paleidimo veiksmis, būtiniais šiai kompiuterių programai naudoti pagal numatytąją jos paskirtį. Pagal minėtą nuostatą atliekami kompiuterių programos veikimo bandymo, nagrinėjimo ar tikrinimo veiksmai neturi suteikti asmeniui, turinčiam teisę naudoti programos kopiją, galimybės gauti autorių teisių saugomą informaciją, pvz., pirminį programos tekstą ar objektinį kodą.

9. Galiausiai siūlau Teisingumo Teismui nuspręsti, jog Direktyvos 2001/29 2 straipsnio a punktą reikia aiškinti taip, kad atgaminant tam tikrus vienos kompiuterių programos vadove aprašytus elementus kitoje kompiuterių programoje ar naudojimo vadove gali būti pažeidžiamos pirmosios kompiuterių programos vadovo autoriaus teisės, jeigu (tai turės nustatyti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas) šitaip atgaminti elementai yra šios programos autoriaus intelektualinės kūrybos išraiška.

I – Teisės aktai

A – Europos Sąjungos teisė

1. Direktyva 91/250

10. Direktyva 91/250 siekiama derinti kompiuterių programų teisinės apsaugos srities valstybių narių teisės aktus apibrėžiant minimalų apsaugos lygį⁴.

11. Minėtos direktyvos aštuntoje konstatuojamojoje dalyje numatyta, kad remiantis tam tikrais kriterijais, taikomais nusprendžiant, ar kompiuterio programa yra originalus kūrinys, neturi būti taikomi jokie programos kokybinių ar estetinių ypatybių tyrimai.

⁴ — Žr. šios direktyvos pirmą, ketvirtą ir penktą konstatuojamąsias dalis.

12. Direktyvos 91/250 tryliktoje konstatuojamojoje dalyje numatyta, kad, siekiant išvengti abejonių, reikia aiškiai nustatyti, kad autorių teisių apsauga taikoma tik kompiuterio programos išraiškai, o ne idėjoms ir principams, kuriais paremti programos elementai, įskaitant elementus, kuriais yra paremtos sąsajos. Pagal šį autorių teisės principą logika, algoritmai ir programavimo kalbos susideda iš idėjų ir principų, šios idėjos ir principai nėra minėtos direktyvos saugomi⁵.

13. Direktyvos 91/250 1 straipsnis suformuluotas taip:

„1. Vadovaudamasi šios direktyvos nuostatomis, valstybės narės taiko kompiuterių programoms tokią autorių teisių apsaugą kaip ir literatūros kūriniams, apibrėžtiems pagal Berno konvenciją dėl literatūros ir meno kūrinių apsaugos. Šioje direktyvoje sąvoka „kompiuterio programa“ apima ir parengiamąją projekcinę medžiagą.

2. Šioje direktyvoje numatyta apsauga taikoma kompiuterio programos išraiškai bet kuria forma. Pagal šią direktyvą autorių teisių apsauga netaikoma idėjoms ir principams, kuriais remiasi kompiuterio programos elementai, įskaitant elementus, kuriais remiasi jos sąsajos.

3. Kompiuterio programai taikoma apsauga, jei ji yra originali ta prasme, kad tai – paties autoriaus intelekto kūrinys. Teisei į apsaugą nustatyti netaikomi jokie kiti kriterijai.“

14. Minėtos direktyvos 4 straipsnyje numatyta:

„Vadovaujantis 5 ir 6 straipsnių nuostatomis, autoriaus teisių turėtojo išimtinės teisės, kaip apibrėžta 2 straipsnyje, apima teisę pačiam arba leisti kitam:

- a) nuolat arba laikinai bet kokiomis priemonėmis ir forma atgaminti visą kompiuterio programą arba jos dalį. Jei kompiuterio programos įdiegimui, peržiūrėjimui, paleidimui, perdavimui ar saugojimui būtinas toks atgaminimas, tokiems veiksams reikia gauti autoriaus teisių turėtojo leidimą;
- b) versti, pritaikyti, sutvarkyti ar kitaip pakeisti kompiuterio programą bei atgaminti šių veiksmų rezultatus, nepažeidžiant asmens, kuris keičia programą, teisių;
- c) bet kuria forma viešai platinti ir nuomoti kompiuterio programos originalą arba jos kopijas. Pirmą kartą autoriaus teisių turėtojui arba su jo leidimu pardavus programos kopiją Bendrijoje, išnaudojama tos kopijos platinimo Bendrijoje teisė, išskyrus teisę kontroliuoti tolesnę programos ar jos kopijos nuomą.

15. Direktyvos 91/250 5 straipsnyje nustatyta:

„1. Jei nėra konkrečių sutartinių nuostatų, 4 straipsnio a ir b punktuose nurodytiems veiksams nereikia autoriaus teisių turėtojo leidimo, kai tokie veiksmai yra būtini tam, kad kompiuterio programą teisėtai įsigijęs asmuo galėtų ją naudoti pagal paskirtį ir taisyti jos klaidas.

2. Asmeniui, turinčiam teisę naudoti kompiuterio programą, sutartimi negalima drausti pasidaryti atsarginės kopijos, jei tai būtina tokiam naudojimui.

3. Asmuo, turintis teisę naudoti kompiuterio programos kopiją, turi teisę be autoriaus teisių turėtojo leidimo išbandyti, nagrinėti ar patikrinti, kaip veikia programa, kad galėtų nustatyti idėjas ir principus, kuriais remiasi programos elementai, jei jis tai daro teisėtai įdiegdamas, peržiūrėdamas, paleisdamas, perduodamas arba saugodamas programą“.

⁵ — Žr. Direktyvos 91/250 keturiolikta konstatuojamąją dalį.

16. Tos pačios direktyvos 6 straipsnis suformuluotas taip:

„1. Autoriaus teisių turėtojo leidimas nebūtinai, kai kodo atgaminimas (atkūrimas) ir jo vertimas, kaip apibrėžta 4 straipsnio 1 dalies a ir b punktuose, yra būtini, norint gauti informaciją apie tai, kaip užtikrinti savarankiškai sukurtos kompiuterio programos suderinamumą su kitomis programomis, jei laikomasi šių sąlygų:

- a) jei tokius veiksmus atlieka licenciją turintis asmuo arba kitas teisę naudoti programos kopiją turintis asmuo, arba jų įgaliotas tai atlikti asmuo;
- b) suderinamumui užtikrinti būtina informacija anksčiau nebuvo laisvai prieinama a punkte nurodytiems asmenims

ir

- c) tokie veiksmai atliekami tik su tomis originalios programos dalimis, kurios yra būtinos suderinamumui užtikrinti.

2. Informaciją, gautą pagal šio straipsnio 1 dalies nuostatas, draudžiama:

- a) naudoti kitiems tikslams, o ne savarankiškai sukurtos kompiuterio programos suderinamumui užtikrinti;

<...>

3. Vadovaujantis Berno konvencijos dėl literatūros ir meno kūrinių apsaugos nuostatomis, šio straipsnio nuostatų negalima aiškinti taip, kad jos leistų jį taikyti nepagrįstai pažeidžiant teisėtus autoriaus teisių turėtojo interesus, ar prieštarautų įprastam kompiuterio programos naudojimui.“

17. Be to, remiantis Direktyvos 91/250 9 straipsnio 1 dalies antru sakiniu, visos šios direktyvos 6 straipsniui arba 5 straipsnio 2 ir 3 dalyse numatytoms išimtims prieštaraujanti sutartinės nuostatos laikomos niekinėmis ir negalioja.

2. Direktyva 2001/29

18. Direktyva 2001/29 reglamentuojama teisinė autorių teisių ir gretutinių teisių apsauga vidaus rinkos sistemoje, ypač atsižvelgiant į informacinę visuomenę⁶.

19. Ši direktyva taikoma nepažeidžiant galiojančių nuostatų, susijusių, be kita ko, su kompiuterių programų teisine apsauga⁷.

20. Direktyvos 2001/29 2 straipsnio a punkte nurodyta, kad valstybės narės nustato išimtinę teisę autoriams leisti arba uždrausti tiesiogiai ar netiesiogiai, laikinai ar nuolat bet kuriuo būdu ir bet kuria forma atgaminti visą jų kūrinių arba jo dalį.

6 – Žr. šios direktyvos 1 straipsnio 1 dalį.

7 – Žr. Direktyvos 2001/29 1 straipsnio 2 dalies a punktą.

B – *Nacionalinė teisė*

21. Direktyvos 91/250 ir 2001/29 į nacionalinę teisę perkeltos 1988 m. Autorių teisių, dizaino ir patentų įstatymu (*Copyright, Designs and Patents Act 1988*) su pakeitimais, padarytais 1992 m. (kompiuterių programų) autorių teisių taisyklėmis (*Copyright (Computer Programs) Regulations 1992*) ir 2003 m. autorių ir gretutinių teisių taisyklėmis (*Copyright and Related Rights Regulations 2003*) (toliau – 1988 m. įstatymas).

22. 1988 m. įstatymo 1 straipsnio 1 dalies a punkte numatyta, kad autorių teisės – tai turtinės teisės į originalius literatūros, dramos, muzikos ar meno kūrinius. Pagal minėto įstatymo 3 straipsnio 1 dalies a–d punktus literatūros kūriniu laikomas bet koks kūrinys, išskyrus dramos ar muzikos kūrinį, kuris yra užrašomas, skaitomas (deklamuojamas) arba dainuojamas, ir kuris visų pirma apima lentelę arba rinkinį (išskyrus duomenų bazę), kompiuterių programą, parengiamąją kompiuterių programos kūrimo medžiagą ir duomenų bazę.

23. 1988 m. įstatymo 16 straipsnio 1 dalies a punkte numatyta, kad kūrinio autorių teisių turėtojas turi išimtinę teisę kopijuoti kūrinį.

24. Pagal 1988 m. įstatymo 16 straipsnio 3 dalies a ir b punktus autorių teisių apribojimai su kūriniu atliekamiems veiksams taikomi visam kūriniui arba esminei jo daliai, tiesiogiai arba netiesiogiai.

25. Pagal to paties įstatymo 17 straipsnio 2 dalį literatūros, dramos, muzikos arba meno kūrinio kopijavimas reiškia kūrinio atgaminimą bet kokia materialia forma. Tai apima ir kūrinio išsaugojimą bet kokioje laikmenoje elektroninėmis priemonėmis.

26. Tačiau 1988 m. įstatymo 50BA straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad autorių teisių pažeidimu nelaikoma teisėto kompiuterių programos kopijos naudotojo atliekamas programos veikimo išbandymas, nagrinėjimas ar tikrinimas, siekiant nustatyti bet kurio programos elemento pagrindą sudarančias idėjas ir principus, jeigu naudotojas tai daro teisėtai įdiegdamas, peržiūrėdamas, paleisdamas, perduodamas arba saugodamas programą. To paties įstatymo 50BA straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad jeigu veiksmas yra leidžiamas pagal šio straipsnio 1 dalį, neturi reikšmės tai, ar sutartyje numatyta kokia nors sąlyga ar nuostata, kuria siekiama uždrausti arba apriboti tokį veiksmą.

II – Faktinės aplinkybės ir pagrindinė byla

27. *SAS Institute Inc* (toliau – *SAS Institute*) yra sukūrusi analitinę programinę įrangą, vadinamą SAS (toliau – SAS sistema). SAS sistema – tai integruotas programų, leidžiančių naudotojams atlikti įvairiausias duomenų tvarkymo ir analizės užduotis, visų pirma statistinę analizę, rinkinys. Pagrindinė SAS sistemos sudedamoji dalis vadinama *Base SAS*. Ji leidžia naudotojams užrašyti ir paleisti taikomąsias programas duomenims tvarkyti. Šios taikomosios programos yra užrašytos kalba, kuri vadinama SAS kalba.

28. *Base SAS* funkcinė galimybė gali būti išplėsta naudojant papildomas sudedamąsias dalis. Trys iš tų sudedamųjų dalių ypač svarbios šiai bylai. Tai SAS/ACCESS, SAS/GRAPH ir SAS/STAT (toliau kartu su *Base SAS* – SAS komponentai).

29. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas paaiškina, kad iki ginčo aplinkybių atsiradimo momento *SAS Institute* klientai neturėjo kito pasirinkimo, kaip tik vėl įsigyti SAS komponentų naudojimo licenciją, kad galėtų turimas taikomąsias programas paleisti SAS kalba ir kurti naujas programas. Panorėjus pakeisti programinės įrangos tiekėją, klientui reikėtų turimas taikomąsias programas perrašyti kita kalba, o tam reikalingos didelės investicijos.

30. Dėl šios priežasties *World Programming Limited* (toliau – WPL) sumanė sukurti alternatyvią kompiuterių programą *World Programming System* (toliau – WPL sistema), kuri leistų naudotojams paleisti SAS kalba parašytas taikomąsias programas.

31. WPL neslepia ketinusi kuo labiau imituoti daugumą SAS komponentų funkcinių galimybių. Taip ji užtikrino, kad tie patys pradiniai duomenys⁸ duotų tuos pačius rezultatus⁹. WPL norėjo, kad jos klientų taikomosios programos WPL sistemoje veiktų taip pat kaip su SAS komponentais.

32. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, jog nenustatyta, kad šiuo tikslu WPL turėjo prieigą prie SAS komponentų pirminio programos teksto¹⁰, nukopijavo kurią nors pirminio programos teksto arba jo konstrukcijos dalį.

33. *SAS Institute* prašo pripažinti, kad WPL savo veiksmais pažeidė autoriaus teises į jos kompiuterių programas. Jungtinės Karalystės teismai dviem atskirais sprendimais yra nutarę, kad jeigu autorių teisių turėtojo konkurentas išnagrinėja, kaip veikia programa, ir, imituodamas šios programos funkcinę galimybę, užrašo savo programą, tai nėra laikoma kompiuterių programos pirminio teksto autoriaus teisių pažeidimu.

34. *SAS Institute* nesutiko su tokia pozicija ir kreipėsi su ieškiniu į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusį teismą. Iš esmės ji kaltina WPL:

- kad ši, kurdama WPL sistemą, nukopijavo *SAS Institute* išleistus SAS sistemos vadovus (toliau – SAS vadovai) ir taip pažeidė *SAS Institute* autoriaus teises į SAS vadovus,
- kad taip ji netiesiogiai nukopijavo SAS komponentus sudarančias kompiuterių programas ir todėl pažeidė autoriaus teises į šiuos komponentus,
- kad ji SAS sistemos versiją, vadinamą „Learning Edition“, panaudojo pažeisdama su šia versija susijusios licencijos sąlygas ir pagal šią licenciją prisiimtus įsipareigojimus bei autoriaus teises į šią versiją, ir
- sukurdamą savo vadovą (toliau – WPL vadovas), pažeidė SAS vadovų autoriaus teises.

III – Prejudiciniai klausimai

35. *High Court of Justice of England and Wales (Chancery Division)* kilo abejonių dėl Europos Sąjungos teisės aktų nuostatų aiškinimo, todėl jis nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokius prejudicinius klausimus:

- „1. Jeigu kompiuterių programai (toliau – Pirmoji programa), kaip literatūros kūriniiui, yra suteikiama autorių teisių apsauga, ar [Direktyvos 91/250] 1 straipsnio 2 dalį reikia aiškinti taip: Pirmosios programos autorių teisės nėra pažeidžiamos, jeigu teisių turėtojo konkurentas, neturėdamas prieigos prie Pirmosios programos pirminio teksto, tiesiogiai arba naudodamas tokį procesą, kaip antai objektinio kodo dekompijavimas, sukuria kitą programą (toliau – Antroji programa), kuria imituojamos Pirmosios programos funkcijos?

8 — T. y. naudotojų įvedami duomenys (anglų k. *inputs*).

9 — T. y. naudotojų įvestų ir kompiuterių programos sutvarkytų duomenų rezultatai (anglų k. *outputs*).

10 — Kompiuterių programos pagrindas yra programuotojo užrašytas pirminis programos tekstas. Šis tekstas, kurį sudaro žodžiai, yra suprantamas žmogui. Tačiau kompiuteris jo nesupranta. Kad kompiuteris šį tekstą suprastų, jį reikia kompiliuoti, kad jį būtų galima išversti į dvejetainę kompiuterio kalbą, paprastai skaičius 0 ir 1. Ji vadinama objekciniu kodu.

2. Ar įtakos atsakymui į 1 klausimą turi kuris nors iš toliau nurodytų veiksnių:
  - a) Pirmosios programos funkcijų pobūdis ir (arba) apimtis;
  - b) įgūdžių, vertinimų ir darbo, kuriuos Pirmosios programos autorius panaudojo kurdamas jos funkcijas, pobūdis ir (arba) apimtis;
  - c) tai, kiek detaliai Pirmosios programos funkcijos yra atgamintos Antrojoje programoje;
  - d) jeigu Antrosios programos pirminiame tekste Pirmosios programos pirminio teksto aspektų atgaminama daugiau, nei tai yra neišvengiamai būtina siekiant sukurti tokias pačias kaip Pirmosios programos funkcijas?
3. Jeigu Pirmoji programa aiškina ir vykdo taikomas programas, užrašytas Pirmosios programos naudotojų programavimo kalba, kurią sukūrė Pirmosios programos autorius ir kurią sudaro Pirmosios programos autoriaus sukurti arba pasirinkti raktažodžiai ir Pirmosios programos autoriaus sukurta sintaksė, ar [Direktyvos 91/250] 1 straipsnio 2 dalį reikia aiškinti taip: Pirmosios programos autorių teisės nėra pažeidžiamos, jeigu Antroji programa užrašoma taip, kad ji aiškina ir vykdo tokias taikomas programas, naudodama tuos pačius raktažodžius ir tą pačią sintaksę?
4. Jeigu Pirmoji programa skaito ir įrašo konkretaus formato, kurią sukūrė Pirmosios programos autorius, duomenų rinkmenas, ar [Direktyvos 91/250] 1 straipsnio 2 dalį reikia aiškinti taip: Pirmosios programos autorių teisės nėra pažeidžiamos, jeigu Antroji programa užrašoma taip, kad skaitytų ir įrašytų į to paties formato duomenų rinkmenas?
5. Ar atsakymui į 1, 3 ir 4 klausimus kokios nors įtakos turi tai, kad Antrosios programos autorius Antrąją programą sukūrė:
  - a) bandydamas, nagrinėdamas ar tikrindamas, kaip Pirmoji programa veikia; arba
  - b) skaitydamas Pirmosios programos autoriaus sukurta ir paskelbtą vadovą, kuriame aprašytos Pirmosios programos funkcijos (toliau – vadovas); arba
  - c) atlikdamas ir a, ir b punktuose nurodytus veiksmus?
6. Jeigu asmuo pagal licenciją turi teisę naudoti Pirmosios programos kopiją, ar [Direktyvos 91/250] 5 straipsnio 3 dalį reikia aiškinti taip: licenciatas turi teisę be teisių turėtojo leidimo atlikti programos įdiegimo, paleidimo ir saugojimo veiksmus, kad išbandytų, išnagrinėtų arba patikrintų, kaip veikia Pirmoji programa, ir nustatytų idėjas ir principus, kuriais remiasi bet kuris programos elementas, jeigu pagal licenciją licenciatui leidžiama atlikti Pirmosios programos įdiegimo, paleidimo ir saugojimo veiksmus, naudojant ją konkrečiam licencijoje leidžiamam tikslui, nors veiksmis, atliktais siekiant išbandyti, išnagrinėti arba patikrinti Pirmąją programą, siekiama platesnio tikslo, nei leidžiama pagal licenciją?
7. Ar [Direktyvos 91/250] 5 straipsnio 3 dalį reikia aiškinti taip: Pirmosios programos veikimo išbandymo, nagrinėjimo ar patikros veiksmis laikytini atliekamais siekiant nustatyti idėjas ir principus, kuriais remiasi bet kuris Pirmosios programos elementas, jeigu šie veiksmis atliekami:
  - a) siekiant išsiaiškinti, kaip Pirmoji programa veikia, visų pirma vadove neaprašytas detales, ir užrašyti Antrąją programą 1 klausime nurodytu būdu <...>;
  - b) siekiant išsiaiškinti, kaip Pirmoji programa aiškina ir vykdo sakinius, užrašytus programavimo kalba, kurią ši programa aiškina ir vykdo (žr. 3 klausimą <...>);

- c) siekiant nustatyti duomenų rinkmenų, kurias įrašo arba skaito Pirmoji programa, formatą (žr. 4 klausimą <...>);
  - d) siekiant palyginti Antrosios programos ir Pirmosios programos veiklos parametrus ir nustatyti priežastis, dėl kurių jie skiriasi, ir pagerinti Antrosios programos veiklos parametrus;
  - e) kuriant Antrąją programą, atlikti lygiagrečius Pirmosios programos ir Antrosios programos bandymus, siekiant palyginti jų gaunamą rezultatą, visų pirma paleidžiant tuos pačius bandomuosius scenarijus Pirmąja programa ir Antrąja programa;
  - f) siekiant nustatyti Pirmosios programos sukurtos registravimo rinkmenos gaunamą rezultatą ir sukurti tokią pačią arba panašią registravimo rinkmeną;
  - g) priversti Pirmąją programą surasti duomenis (t. y. JAV valstijų ir jų pašto kodų koreliacijos duomenis), siekiant nustatyti, ar jie atitinka oficialias tokių duomenų bazes, o jeigu neatitinka, programuoti Antrąją programą taip, kad ji į tuos pačius pradinius duomenis reaguotų taip pat kaip Pirmoji programa.
8. Jeigu vadovui, kaip literatūros kūriniui, yra suteikiama autorių teisių apsauga, ar [Direktyvos 2001/29] 2 straipsnio a punktą reikia aiškinti taip: vadovo autoriaus teisės yra pažeidžiamos, jeigu Antrosios programos autorius toje programoje atgamina arba iš esmės atgamina kuriuos nors iš toliau nurodytų vadove aprašytų dalykų:
- a) Pirmojoje programoje įdiegtų statistinių operacijų rinkinį;
  - b) šioms operacijoms apibūdinti vadove naudojamas matematinės formules;
  - c) konkrečias komandas, kuriomis šias operacijas galima aktyvinti, arba šių komandų derinius;
  - d) parinktis, kurias Pirmosios programos autorius numatė įvairių komandų atveju;
  - e) Pirmosios programos atpažįstamus raktažodžius ir sintaksę;
  - f) numatytąsias nuostatas, kurias Pirmosios programos autorius nusprendė įdiegti, jeigu naudotojas nenurodo konkrečios komandos ar parinkties;
  - g) kartojimų, kuriuos Pirmoji programa atliks tam tikromis aplinkybėmis, skaičių?
9. Ar [Direktyvos 2001/29] 2 straipsnio a punktą reikia aiškinti taip: vadovo autoriaus teisės yra pažeidžiamos, jeigu Antrosios programos autorius tą programą apibūdinančiame vadove atgamina arba iš esmės atgamina Pirmosios programos atpažįstamus raktažodžius ir sintaksę?“

IV – Analizė

36. Manau, kad į *High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division* pateiktus klausimus galima atsakyti toliau nurodyta tvarka.

37. Pirma, 1–3 klausimais prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar Direktyvos 91/250 1 straipsnio 2 dalį reikia aiškinti taip, kad kompiuterių programos funkcinės galimybės ir programavimo kalba laikomos šios programos išraiška, todėl joms gali būti taikoma šioje direktyvoje numatyta autorių teisių apsauga.

38. Antra, kaip suprantu, 4 klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nori išsiaiškinti, ar iš tikrųjų minėtos direktyvos 1 straipsnio 2 dalį ir 6 straipsnį reikia aiškinti taip: kodo atgaminimas ar duomenų rinkmenos formato kodo formos išvertimas, kad licenciatas į savo kompiuterių programą galėtų užrašyti pirminį programos tekstą, kuris skaitytų ir rašytų tuo rinkmenos formatu, nelaikoma veiksmu, kuriam reikia gauti leidimą.

39. Trečia, 5–7 klausimais prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas Teisingumo Teismo iš esmės prašo apibrėžti Direktyvos 91/250 5 straipsnio 3 dalyje nustatytos reikalavimo gauti teisių turėtojo leidimą išimties taikymo sritį. Visų pirma jis siekia išsiaiškinti, ar frazė „jei [teisę turintis asmuo] tai daro teisėtai įdiegdamas, peržiūrėdamas, paleisdamas, perduodamas arba saugodamas programą“ apima tik tuos veiksmus, kuriuos licencijos naudoti kompiuterių programą turėtojas turi teisę atlikti pagal licenciją ir ar šių veiksmų atlikimo tikslas turi įtakos licenciatui galimybei remtis tokia išimtimi.

40. Galiausiai 8 ir 9 klausimais prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės nori išsiaiškinti, ar Direktyvos 2001/29 2 straipsnio a punktą reikia aiškinti taip, kad vienos kompiuterio programos naudojimo vadove aprašytų tam tikrų elementų atgaminimas kitoje kompiuterių programoje ar naudojimo vadove reiškia pirmosios kompiuterių programos naudojimo vadovo autoriaus teisių pažeidimą.

A – Dėl kompiuterių programos funkcinių galimybių ir programavimo kalbos apsaugos pagal Direktyvos 91/250 1 straipsnio 2 dalį

41. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo iškelti klausimai iš esmės susiję su Direktyva 91/250 suteikiamos apsaugos objektu ir apimtimi. Visų pirma šiuo atveju kyla klausimas, ar kompiuterių programos funkcinės galimybės¹¹, kompiuterių programos programavimo kalba ir duomenų rinkmenų formatai yra šios programos išraiška, todėl jiems patiems pagal šią direktyvą gali būti suteikiama autorių teisių apsauga.

42. Norėčiau pažymėti, jog Direktyvos 91/250 1 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad valstybės narės turi saugoti kompiuterių programas kaip literatūros kūrinius. Autorių teisių apsauga taikoma kompiuterių programos išraiškai bet kokia forma, o ne idėjoms ir principams, kuriais yra paremtas bet kuris kompiuterių programos elementas¹². Minėtos direktyvos keturioliktoje konstatuojamojoje dalyje taip pat nurodyta, kad pagal minėtą autorių teisių principą logika, algoritmai ir programavimo kalbos susideda iš idėjų ir principų, kurie nėra saugomi šia direktyva.

43. Šį principą galima rasti ir tarptautiniuose dokumentuose. Visų pirma Pasaulio intelektinės nuosavybės organizacijos (PINO) Autorių teisių sutarties¹³ 2 straipsnyje numatyta, kad autorių teisių apsauga taikoma išraiškai, o ne pačioms idėjoms, procedūroms, veiklos metodams ar matematinėms koncepcijoms.

44. Taip yra todėl, kad kūrinio originalumą, dėl kurio įgyjama teisinė apsaugos galimybė, lemia ne idėja, kurią galima laisvai naudoti, bet jos išraiška.

45. Kalbant apie kompiuterių programas, Direktyvoje 91/250 frazė „kompiuterio programos išraiškai bet kuria forma“ tiksliau neapibrėžta.

11 — Atrodo, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas savo klausimuose nedarė skirtumo tarp sąvokų „funkcija“ („function“) ir „funkcinė galimybė“ („functionality“). Dėl aiškumo šioje išvadoje vartosiu tik sąvoką „funkcinė galimybė“.

12 — Žr. Direktyvos 91/250 1 straipsnio 2 dalį.

13 — 1996 m. gruodžio 20 d. Ženevoje priimta sutartis, Bendrijos vardu patvirtinta 2000 m. kovo 16 d. Tarybos sprendimu 2000/278/EB (OL L 89, p. 6; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 11 sk., 33 t., p. 208).

46. Nepateikti apibrėžties buvo aiški Europos Sąjungos teisės aktų leidėjo valia. Iš tiesų direktyvos pasiūlyme¹⁴ Europos Komisija nurodo, jog „šios srities ekspertai teigia, kad jeigu direktyvoje būtų nurodyta to, kas sudaro programą, apibrėžtis, ji neišvengiamai pasentų, jeigu dėl technologijų pažangos pakistų šiuo metu žinomų programų pobūdis“¹⁵.

47. Tačiau Europos Sąjungos teisės aktų leidėjas nurodė ir tai, kad kūrybiškumo, įgūdžių ir išradingumo elementai pasireiškia per programos sudarymo būdą. Programuotojas apibrėžia užduotis, kurias kompiuterių programa turi atlikti, ir atlieka galimų šių rezultatų pasiekimo būdų analizę. Kaip ir knygos autorius, kompiuterių programos autorius parenka etapus, kuriuos reikės atlikti, ir šių etapų išraiškos būdas suteikia programai konkrečias jos greičio, efektyvumo ir netgi stiliaus ypatybes¹⁶.

48. Todėl kompiuterių programos apsauga yra įmanoma tik nuo to momento, kai minėtų elementų parinkimas ir sujungimas rodo autoriaus kūrybiškumą ir įgūdžius, ir tai išskiria jo kūrinį iš kitų autorių kūrinių¹⁷.

49. 2010 m. gruodžio 22 d. Sprendime *Bezpečnostní softwarová asociace*¹⁸ Teisingumo Teismas nurodė, kad Direktyva 91/250 suteikiama apsauga taikoma visoms kompiuterio programos išraiškos formoms, kurios leidžia atgaminti šią programą įvairiomis kompiuterio kalbomis, kaip antai pirminiu programos tekstu ir objektiniu kodu¹⁹. Jis taip pat pripažino, kad bet kuri kompiuterių programos išraiškos forma turi būti saugoma, jeigu ją atgaminus būtų atgaminama pati kompiuterio programa, taip leidžiant kompiuteriui atlikti savo funkciją²⁰.

50. Todėl kompiuterių programos apsauga apima ne tik raidinius šios programos elementus, t. y. pirminį programos tekstą ir objektinį kodą, bet ir bet kurį kitą elementą, kuriuo išreiškiamas jo autoriaus kūrybiškumas.

51. Tokiomis aplinkybėmis toliau reikia išnagrinėti, ar kompiuterių programos funkcinę galimybę ir programavimo kalbą galima laikyti programos išraiška, todėl šiems elementams gali būti taikoma Direktyvoje 91/250 numatyta apsauga.

1. Dėl kompiuterių programos funkcinėms galimybėms suteikiamos autorių teisių apsaugos

52. Kompiuterių programos funkcinę galimybę būtų galima apibrėžti kaip kompiuterių sistemos suteikiamų galimybių visumą, šiai programai būdingus veiksmus. Kitaip tariant, kompiuterių programos funkcinė galimybė – tai paslauga, kurios šios programos naudotojas iš jos tikisi.

53. Mano nuomone, pačios kompiuterių programos funkcinės galimybės negali būti autorių teisių apsaugos objektas pagal Direktyvos 91/250 1 straipsnio 1 dalį.

14 — Tarybos direktyvos dėl kompiuterių programų teisinės apsaugos pasiūlymas (COM(1988) 816 galutinis, toliau – direktyvos pasiūlymas).

15 — Žr. direktyvos pasiūlymo antroje dalyje „Specialiosios nuostatos“ esančią 1 straipsnio 1 dalies pirmą pastraipą.

16 — Žr. direktyvos pasiūlymo 2.3 punktą.

17 — Žr. direktyvos pasiūlymo 2.5 punktą.

18 — C-393/09, Rink. p. I-13971.

19 — 35 punktas.

20 — 38 punktas.

54. Pateiksiu konkretų pavyzdį. Jeigu programuotojas nusprendžia sukurti lėktuvų bilietų rezervacijos kompiuterių programą, ši programinė įranga turės daugybę funkcinių galimybių, reikalingų rezervacijai atlikti. Kompiuterių programa savo ruožtu turės gebėti surasti naudotojo ieškomą skrydį, patikrinti rezervacijos galimybes, rezervuoti vietą, užregistruoti naudotojo duomenis, priimti mokėjimo internetu duomenis ir galiausiai parengti naudotojo elektroninį bilietą²¹. Visas šias funkcines galimybes, šiuos veiksmus lemia konkretus ir ribotas tikslas. Tuo jos yra panašios į idėją. Todėl gali teisėtai egzistuoti tas pačias funkcines galimybes siūlančios kompiuterių programos.

55. Tačiau yra daugybė būdų šioms funkcinėms galimybėms konkrečiai išreikšti ir būtent šiems būdams pagal Direktyvą 91/250 galės būti taikoma autorių teisių apsauga. Kaip jau minėjau, kūrybiškumas, įgūdžiai ir išradingumas pasireiškia per programos sudarymo būdą, jos užrašymą. Programuotojas naudoja formules, algoritmus, kuriems patiems autorių teisių apsauga netaikoma²², nes jie prilyginami žodžiams, kuriuos vartodamas, poetas arba romano autorius sukuria literatūros kūrinių²³. Tačiau visų šių elementų sujungimo būdas, kaip ir kompiuterių programos užrašymo stilius, galės atspindėti paties autoriaus intelektualinę kūrybą ir todėl būti apsaugotas.

56. Be to, atrodo, kad šią analizę patvirtina Direktyvos 91/250 parengiamieji darbai. Direktyvos pasiūlyme Komisija paaiškina, kad pagrindinis kompiuterių programoms suteikiamos autorių teisių apsaugos pranašumas yra tas, kad ši apsauga apima tik individualią kūrinio išraišką, todėl kitiems autoriams paliekama trokštama laisvė kurti panašias ar net identiškąs programas, jeigu tik jie nekopijuoja²⁴. Tai yra labai svarbu, nes esamų algoritmų, kuriais yra paremtos kompiuterių programos, yra daug, tačiau jų skaičius nėra neribotas²⁵.

57. Pripažinus, kad gali būti saugoma pati kompiuterių programos funkcinė galimybė, būtų leista monopolizuoti idėjas, dėl to nukentėtų technologijų pažanga ir pramonės plėtra.

58. Be to, mano supratimu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar pirminio programos teksto aspektų, susijusių su kompiuterių programos funkcinė galimybė, atgaminimas kitos kompiuterių programos pirminiame tekste reiškia išimtinių autoriaus teisių į pirmąją programą pažeidimą.

59. Manau, kad, kaip ir kitų kūrinių, kurie gali būti saugomi autorių teisių, atveju atgaminus kompiuterių programos funkcinių galimybių išraiškos esminę dalį gali būti pažeistos autorių teisės.

60. Teisingumo Teismas 2009 m. liepos 16 d. Sprendime *Infopaq International*²⁶ pripažino, kad skirtingoms kūrinio dalims taip pat taikoma Direktyvos 2001/29 2 straipsnio a punkte numatyta apsauga, jeigu jas sudaro tam tikri elementai, kurie yra paties šio kūrinio autoriaus intelektualinės kūrybos išraiška²⁷. Kadangi kompiuterių programą reikia laikyti atskiru literatūros kūriniu²⁸, ta pati analizė turi būti taikoma elementams, kurie yra paties kompiuterių programos autoriaus intelektualinės kūrybos išraiška.

61. Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar tokiai analizei gali turėti įtakos vienoje kompiuterių programoje atgaminamos kitos kompiuterių programos funkcinės galimybės pobūdis ir apimtis arba šių funkcinių galimybių atgaminimo detalumas.

21 — Žr. 2004 m. liepos 30 d. *High Court of Justice (England & Wales)* sprendimą *Navitaire Inc. v. EasyJet* ([2004] EWHC 1725 [Ch], 116 ir 117 punktai).

22 — Žr. Direktyvos 91/250 keturioliktą konstatuojamąją dalį ir 1 straipsnio 2 dalį.

23 — Žr. direktyvos pasiūlymo 2.4 punktą.

24 — Žr. direktyvos pasiūlymo 3.7 punktą.

25 — Ten pat.

26 — C-5/08, Rink. p. I-6569.

27 — 39 punktas.

28 — Žr. Direktyvos 91/250 1 straipsnio 1 dalį. Taip pat žr. direktyvos pasiūlymo 1 straipsnio 2 dalį.

62. Aš taip nemanau.

63. Grįžkime prie lėktuvų bilietų rezervavimo kompiuterių programos pavyzdžio. Programos struktūra apibrėš programos funkcines galimybes ir apibūdins šių funkcinių galimybių derinį. Šį derinį lems pati programos funkcija, t. y. sudaryti naudotojui galimybę įsigyti lėktuvo bilietą. Ji turės suteikti naudotojui galimybę patikrinti, ar skrydis yra, ir, jeigu taip, kokia jo data ir laikas, ar dar yra laisvų vietų ir pan. Nepaisant funkcinės galimybės pobūdžio ir apimties, manau, kad ją arba netgi veikiau kelių funkcinių galimybių derinį galima prilyginti idėjai, todėl pačiai funkcinei galimybei autorių teisių apsauga negali būti suteikiama.

64. Be to, manau, kad pateiktos analizės negali paneigti įgūdžių, vertinimų ir darbo, panaudotų kuriant kompiuterių programos funkcinę galimybę, pobūdis ir apimtis.

65. Reikėtų priminti, jog Direktyvos 91/250 1 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad kompiuterių programai taikoma apsauga, jeigu ji yra originali ta prasme, kad tai – paties autoriaus intelekto kūrinys. Toje nuostatoje nurodyta, kad teisei į apsaugą nustatyti netaikomi jokie kiti kriterijai²⁹. Visų pirma minėtos direktyvos aštuntoje konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad remiantis tam tikrais kriterijais, taikomais nusprendžiant, ar kompiuterio programa yra originalus kūrinys, neturi būti taikomi jokie programos kokybinių ar estetinių ypatybių tyrimai.

66. Todėl laikausi nuomonės, kad siekiant nustatyti, ar kompiuterių programai gali būti taikoma teisinė autorių teisių apsauga, reikėtų atsižvelgti ne į programai sukurti skirtą laiką ir darbą ar jos autoriaus įgūdžių lygį, bet į jos užrašymo originalumo laipsnį.

67. Šioje byloje prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui reikės patikrinti, ar WPL, atgaminusi SAS komponentų funkcines galimybes, savo WPL sistemoje atgamino esminę šių komponentų elementų, kurie yra paties jų autoriaus intelektualinės kūrybos išraiška, dalį.

2. Dėl programavimo kalbos autorių teisių apsaugos

68. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat klausia, ar kompiuterių programos programavimo kalba taip pat gali būti saugoma autorių teisių pagal Direktyvą 91/250³⁰. Galiausiai WPL savo sistemą sukūrė taip, kad ji galėtų aiškinti ir vykdyti SAS kalba parašytus nurodymus.

69. Kaip jau išsiaiškinome, pirmiausia kompiuterių programa parengiama kaip pirminis programos tekstas. Šis tekstas yra užrašomas programavimo kalba, kuri atlieka kompiuterio ir naudotojo vertėjo funkciją. Ji suteikia naudotojui galimybę užrašyti nurodymus jam pačiam suprantama kalba. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas paaikškina, kad SAS kalbą sudaro sakiniai, frazės, parinktys, formatai ir funkcijos, išreikšti leksemomis, t. y. pagal tam tikras taisykles naudojamų ženklų virtinėmis. Viena iš svarbiausių leksemų rūšių SAS kalboje yra pavadinimai, pvz., LOGISTIC ir UNIVARIATE. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas priduria, kad SAS kalba turi savo sintaksę ir raktažodžius³¹.

29 — Žr. direktyvos pasiūlymo 1 straipsnio 3 dalį.

30 — Žr. nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą 67–69 punktus.

31 — Žr. nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą 11 punktą.

70. Kaip teigia Patrick Roussel, „pati programavimo kalba yra panaši į mokslo darbą, teorinę konstrukciją, kurios tikslas – parengti, apibrėžti ir perteikti žinias, kad programinės įrangos pirminį tekstą būtų galima užrašyti taip, kad jį suprastų žmogus ir kad jį būtų galima nesunkiai paversti kompiuterio vykdomais nurodymais. Programavimo kalba sukuria konkrečius naudotinus metodus ir padeda sugalvoti, kaip užrašyti ir formalizuoti pirmines kompiuterių programas. Kitaip nei programa, ja siekiama ne priversti kompiuterį pateikti konkretų rezultatą, bet nustatyti taisykles, siekiant suformuluoti programą, padėsiančią pasiekti rezultatą“³².

71. Todėl man atrodo, kad programavimo kalba – tai funkcinis elementas, leidžiantis duoti nurodymus kompiuteriui. Kaip rodo SAS kalbos pavyzdys, programavimo kalbą sudaro visiems žinomi, neoriginalūs žodžiai ir simboliai. Manau, kad programavimo kalbą reikėtų laikyti panašia į romano autoriaus vartojamą kalbą. Todėl tai yra priemonė, leidžianti suteikti išraišką, o ne pati išraiška.

72. Todėl nemanau, kad pačią programavimo kalbą galima laikyti kompiuterių programos išraiška ir kad dėl to jai pagal Direktyvą 91/250 gali būti taikoma autorių teisių apsauga.

73. Mano nuomone, pateiktos analizės nepaneigia tai, kad direktyvos keturioliktoje konstatuojamojoje dalyje nurodyta, jog logika, algoritmai ir programavimo kalbos susideda iš idėjų ir principų, o šios idėjos ir principai nėra šia direktyva saugomi. *SAS Institute* nuomone, jeigu ši konstatuojamoji dalis būtų aiškinama priešingai, ji rodytų, kad programavimo kalba patenka į kompiuterių programoms suteikiamos autorių teisių apsaugos sritį.

74. Iš tikrųjų, mano vertinimu, minėtoje konstatuojamojoje dalyje tiesiog patvirtintas principas, kad autorių teisėmis saugoma idėjų išraiška, o ne pačios idėjos. Todėl pati programavimo kalba negali būti saugoma. Kita vertus, kadangi kompiuterių programos pirminis tekstas užrašomas programavimo kalba, apsauga pagal Direktyvos 91/250 1 straipsnį galės būti taikoma būtent šiai išraiškai programavimo kalba.

75. Atsižvelgdamas į tai, kas nurodyta, manau, kad pati programavimo kalba nėra kompiuterių programos išraiškos forma, kuriai pagal minėtą nuostatą galėtų būti taikoma autorių teisių apsauga.

76. Atsižvelgdamas į visus pateiktus svarstymus, laikausi nuomonės, jog Direktyvos 91/250 1 straipsnio 2 dalį reikia aiškinti taip: pačios kompiuterių programos funkcinės galimybės ir programavimo kalba negali būti saugomos autorių teisių. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi patikrinti, ar atgamindamas šias funkcines galimybes savo kompiuterių programoje programos autorius atgamino esminę Pirmosios programos elementų, kurie yra tos programos autoriaus intelektualinės kūrybos išraiška, dalį.

B – Dėl duomenų rinkmenų formato apsaugos pagal Direktyvos 91/250 1 straipsnio 2 dalį

77. Savo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės teiraujasi, ar WPL pažeidė autorių teises, pakankamai iššifravusi SAS duomenų rinkmenų formatą, kad galėtų savo kompiuterių programoje užrašyti pirminį programos tekstą, kuris skaitytų ir rašytų duomenų rinkmenas tuo pačiu formatu.

78. Šis klausimas mane skatina atitinkamai apsvarstyti klausimus, ar, kaip loginė sąsaja³³, duomenų rinkmenų formatas yra kompiuterių programos išraiška, kuri gali būti saugoma pagal Direktyvą 91/250, ir ar tokiu atžvilgiu pagal direktyvos 6 straipsnį jis gali būti dekompiliuotas, kad būtų pasiektas skirtingų kompiuterių programų elementų suderinamumas.

32 — Žr. P. Roussel „La maîtrise d'un langage de programmation s'acquiert par la pratique“, *Revue Communication Commerce électronique* Nr. 4, 2005 m. balandžio mėn., 15 tyrimas.

33 — Atrodo, kad šalys ir prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas sutinka, jog SAS duomenų rinkmenų formatas yra loginė sąsaja.

79. *SAS Institute* taip apibūdina duomenų rinkmenų formatą. SAS sistema išsaugo duomenis rinkmenose ir juos iš jų išrenka. Tam sistema naudoja tam tikrus duomenų formatus, kuriuos sukūrė *SAS Institute*. Šiuos formatus galima laikyti tuščiomis formomis, kurias SAS sistema turi užpildyti klientų duomenimis ir kuriose yra konkrečios vietos, į kurias reikia įrašyti konkrečią informaciją, kad sistema teisingai skaitytų ir rašytų rinkmeną³⁴.

80. Kad leistų savo programai gauti SAS duomenų rinkmenos formatu saugomus naudotojų duomenis, WPL tą programą sukūrė taip, kad ši galėtų suprasti ir aiškinti šį formatą.

81. Mano vertinimu, pagal Direktyvą 91/250 sąsajos nėra pašalintos iš autorių teisių apsaugos srities. Jos tryliktoje konstatuojamojoje dalyje tiesiog nurodyta, kad autorių teisių apsauga pagal direktyvą netaikoma idėjoms ir principams, kuriais paremti programos elementai, įskaitant elementus, kuriais yra paremtos programos sąsajos.

82. Kaip ir *SAS Institute*, manau, kad SAS duomenų rinkmenų formatas yra sudedamoji jos kompiuterių programos dalis. Be to, Direktyvos 91/250 vienuoliktoje konstatuojamojoje dalyje nurodyta, jog tos programos dalys, kurios užtikrina tokį programinės ir kompiuterinės įrangos elementų sujungimą ir sąveiką, paprastai vadinamos „sąsajomis“. Todėl kaip kompiuterių programos dalis, sąsaja (šiuo atveju – elementai, kurie sukuria, rašo ir skaito SAS duomenų rinkmenų formatą) išreiškiama programos pirminiame tekste. Todėl jeigu sąsajos išraiška yra esminė kompiuterių programos išraiškos dalis, kaip paaiškinta šios išvados 59 ir 60 punktuose, jai gali būti taikoma autorių teisių apsauga pagal Direktyvą 91/250.

83. Atsižvelgiant į tai, dabar kyla klausimas, ar pagal Direktyvos 91/250 6 straipsnį WPL turėjo teisę atlikti dekompiliavimo veiksmą, kad užtikrintų SAS sistemos ir savo WPL sistemos suderinamumą.

84. Sąsaja leidžia užtikrinti suderinamumą, t. y. skirtingų kompiuterių programų dalių gebėjimą³⁵ keistis informacija ir abipusiai ja naudotis³⁶. Direktyvos 91/250 6 straipsnio 1 dalyje taikant tam tikras sąlygas numatyta, kad kompiuterių programos autorių teisių turėtojo leidimas nebūtinai, kai kodo atgaminimas (atkūrimas) ir jo formos vertimas, kaip apibrėžta direktyvos 4 straipsnio a ir b punktuose, yra neišvengiami norint gauti informaciją, būtiną siekiant užtikrinti savarankiškai sukurtos kompiuterių programos suderinamumą su kitomis programomis. Tai vadinama dekompiliavimu.

85. Direktyvos 91/250 6 straipsnio 1 dalyje numatyta kompiuterių programos autoriui priklausančių išimtinių teisių išimtis, kurią, mano nuomone, reikia aiškinti griežtai. Šiuo atžvilgiu Europos Sąjungos teisės aktų leidėjas minėtos direktyvos dvidešimt pirmoje ir dvidešimt trečioje konstatuojamosiose dalyse labai stengėsi įtvirtinti, kad dekompiliavimas svarstytinai tik esant tiksliai apibrėžtomis aplinkybėms ir negali būti naudojamas taip, kad būtų pažeisti teisėti teisių turėtojo interesai arba kad tai prieštarautų įprastam programos naudojimui.

86. Todėl dekompiliavimas svarstytinai, jeigu jį atlieka licenciatas, jeigu licenciatui prieš tai nebuvo nesunkiai ir greitai prieinama informacija, kurios reikia suderinamumui užtikrinti, ir jeigu dekompiliuojamos tik tos originalios programos dalys, kurios yra būtinos suderinamumui užtikrinti³⁷.

87. Mano nuomone, sąvokų „neišvengiamas“ ir „būtinai“ vartojimas rodo Europos Sąjungos teisės aktų leidėjo norą dekompiliavimą padaryti kaip išimtinį veiksmą. Manau, licenciatui teks įrodyti absoliučią būtinybę atgaminti kodą ar išversti jo formą siekiant užtikrinti suderinamumą su savo paties programos elementais.

34 — Žr. *SAS Institute* rašytinių pastabų 96 punktą.

35 — Žr. Direktyvos 91/250 dvyliką konstatuojamąją dalį.

36 — Žr. tos pačios direktyvos vienuoliką konstatuojamąją dalį.

37 — Žr. Direktyvos 91/250 6 straipsnio 1 dalies a–c punktus.

88. Galiausiai laikausi nuomonės, kad dėl dekompiliavimo licenciatas neturi įgyti galimybės perkopijuoti kompiuterių programos kodo į savo paties programą. Direktyvos 91/250 6 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad toks procesas gali būti naudojamas *norint gauti informaciją, būtiną užtikrinti suderinamumą*³⁸ tarp skirtingų kompiuterių programų dalių. Joje nenumatytas leidimas perkopijuoti kompiuterių programos kodo.

89. Bet kuriuo atveju prašymą prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui teks patikrinti, ar įvykdytos minėtos direktyvos 6 straipsnio 1 dalies a–c punktuose nustatytos sąlygos.

90. Atsižvelgdamas į pateiktus svarstymus, manau, jog Direktyvos 91/250 1 straipsnio 2 dalį ir 6 straipsnį reikia aiškinti taip: kodo atgaminimas ar duomenų rinkmenos formato kodo formos išvertimas, kad licenciatas į savo kompiuterių programą galėtų užrašyti pirminį programos tekstą, kuris skaitytų ir rašytų šios rinkmenos formatu, nelaikomas veiksmu, kuriam reikia gauti leidimą, tik jeigu šis veiksmas yra absoliučiai neišvengiamas siekiant gauti informaciją, reikalingą skirtingų programų dalių suderinamumui užtikrinti. Dėl tokio veiksmo licenciatui neturi būti suteikiama galimybė perkopijuoti kompiuterių programos kodo į savo paties programą, ir tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

C – Dėl Direktyvos 91/250 5 straipsnio 3 dalies taikymo srities

91. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 91/250 5 straipsnio 3 dalies frazė „jei [teisę turintis asmuo] tai daro teisėtai įdiegdamas, peržiūrėdamas, paleisdamas, perduodamas arba saugodamas programą“ apima tik tuos veiksmus, kuriuos licencijos naudoti kompiuterių programą turėtojas turi teisę atlikti pagal licenciją, ir ar šių veiksmų atlikimo tikslas turi įtakos licenciatui galimybei remtis tokia išimtimi.

92. Minėtos nuostatos tikslas aiškus. Programos veikimo stebėjimo, nagrinėjimo ar patikros veiksmams siekiama nustatyti idėjas ir principus, kuriais paremtas bet kuris programos elementas. Ta nuostata detalizuojamas direktyvos 1 straipsnio 2 dalyje įtvirtintas principas, pagal kurį autorių teisių apsauga netaikoma idėjoms ir principams, kuriais remiasi kompiuterių programos elementai.

93. Mano nuomone, Direktyvos 91/250 5 straipsnio 3 dalies veiksmingumą lemia tai, kad ja užtikrinama, kad kompiuterių programos teisių turėtojas sutartinėmis nuostatomis netiesiogiai neapsaugotų programos pagrindą sudarančių idėjų ir principų. Šiuo atžvilgiu Direktyvos 91/250 9 straipsnio 1 dalies antrajame sakinyje nurodyta, kad visos direktyvos 5 straipsnio 3 daliai prieštaraujančios nuostatos yra niekinės ir negalioja.

94. Tačiau nors pagal pastarąją nuostatą įgaliotam tai daryti asmeniui suteikiama galimybė nustatyti idėjas ir principus, kuriais yra paremtas bet kuris kompiuterių programos elementas, nepaneigiama, kad ta pačia nuostata ši galimybė apribojama³⁹. Todėl toks asmuo gali stebėti, nagrinėti ar tikrinti programos veikimą atlikdamas tik tuos *veiksmus, kuriuos jis turi teisę atlikti*⁴⁰.

95. Laikausi nuomonės, kad frazė „jei [teisę turintis asmuo] tai daro teisėtai įdiegdamas, peržiūrėdamas, paleisdamas, perduodamas arba saugodamas programą“ susijusi su veiksmis, kurie yra leidžiami pagal Direktyvos 91/250 4 straipsnio a ir b punktus bei 5 straipsnio 1 dalį. Išimtinės teisių turėtojo teisės apima teisę atlikti arba leisti atlikti tam tikrus veiksmus⁴¹. Tik teisių turėtojas gali nustatyti tokius veiksmus savo suteikiamoje licencijoje. Pavyzdžiui, jis gali leisti atgaminti savo kompiuterių programą, tačiau neleisti jos versti ar adaptuoti.

38 — Kursyvu išskirta mano.

39 — Taip pat žr. Direktyvos 91/250 aštuonioliktą konstatuojamąją dalį.

40 — Kursyvu išskirta mano.

41 — Minėtos direktyvos 4 straipsnio a ir b punktai.

96. Be to, Direktyvos 91/250 5 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad jei nėra konkrečių sutartinių nuostatų, tam tikriems veiksams nereikia autoriaus teisių turėtojo leidimo, jeigu tokie veiksmai yra būtini tam, kad kompiuterių programą teisėtai išgijęs asmuo galėtų ją naudoti pagal paskirtį ir taisyti jos klaidas. Europos Sąjungos teisės aktų leidėjas Direktyvos 91/250 septynioliktojoje konstatuojamojoje dalyje labai stengėsi aiškiai nurodyti, kad tokiam naudojimui būtini įdiegimo ir paleidimo veiksmai negali būti draudžiami sutartimi.

97. Todėl, atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, manau, kad frazė „jei [teisę turintis asmuo] tai daro teisėtai įdiegdamas, peržiūrėdamas, paleisdamas, perduodamas arba saugodamas programą“ susijusi su veiksmais, kuriems šis asmuo yra gavęs teisių turėtojo leidimą, ir su būtinais įdiegimo bei paleidimo veiksmais, kad kompiuterių programą būtų galima naudoti pagal numatytą jos paskirtį.

98. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat klausia, ar tikslai, dėl kurių kompiuterių programos veikimas buvo stebimas, nagrinėjamas ar tikrinamas⁴², turi kokią nors įtaką galimybei remtis Direktyvos 91/250 5 straipsnio 3 dalyje numatyta išimtimi.

99. Kaip jau paašškėjo, minėtos nuostatos tikslas yra leisti nustatyti idėjas ir principus, kuriais paremtas bet kuris kompiuterių programos elementas, tačiau nepažeidžiant išimtinių programos autoriaus teisių.

100. Mano nuomone, iš minėtos nuostatos teksto ir struktūros matyti, kad jos poveikis negali būti toks, kad asmuo, turintis teisę naudoti kompiuterių programos kopiją, galėtų gauti autorių teisių saugomą informaciją, kaip antai pirminį programos tekstą ar objektinį kodą.

101. Todėl atsižvelgdamas į pateiktus svarstymus manau, kad Direktyvos 91/250 5 straipsnio 3 dalis kartu su jos 4 straipsnio a ir b punktais bei 5 straipsnio 1 dalimi turi būti aiškinama taip: frazė „jei [teisę turintis asmuo] tai daro teisėtai įdiegdamas, peržiūrėdamas, paleisdamas, perduodamas arba saugodamas programą“ yra susijusi su veiksmais, kuriems šis asmuo yra gavęs teisių turėtojo leidimą, ir su įdiegimo bei paleidimo veiksmais, kurie būtini, kad kompiuterių programą būtų galima naudoti pagal numatytą jos paskirtį. Dėl pagal minėtą nuostatą atliekamų kompiuterių programos veikimo nagrinėjimo, stebėjimo ar tikrinimo veiksmy asmuo, turintis teisę naudoti kompiuterių programos kopiją, neturi įgyti galimybės gauti autorių teisių saugomą informaciją, kaip antai pirminį programos tekstą ar objektinį kodą.

D – Dėl kompiuterių programos naudojimo vadovo apsaugos pagal Direktyvos 2001/29 2 straipsnio a punktą

102. Savo klausimais prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2001/29 2 straipsnio a punktą reikia aiškinti taip: tam tikrų vienos kompiuterių programos naudojimo vadove aprašytų elementų atgaminimas kitoje kompiuterių programoje ar naudojimo vadove reiškia pirmosios kompiuterių programos naudojimo vadovo autorių teisių pažeidimą.

103. SAS vadovai – tai techniniai kūriniai, kuriuose išsamiai aprašomos kiekvieno SAS komponento kiekvienos dalies funkcijos, būtini pradiniai duomenys ir, kai taikytina, numatomi rezultatai. Jie turi praktinę paskirtį ir juose siekiama naudotojams pateikti daug informacijos apie SAS sistemos išorinį veikimą. Juose nėra informacijos apie vidinius SAS sistemos veikimo principus.

104. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad kiekvienas SAS vadovas yra originalus literatūros kūrinys, kuriam taikoma autorių teisių apsauga pagal Direktyvą 2001/29.

42 — Šie tikslai išvardyti 7 prejudicinio klausimo a–g punktuose.

105. Minėtos direktyvos 2 straipsnio a punkte autoriams suteikiama išimtinė teisė leisti arba drausti atgaminti savo kūrinius „bet kuriuo būdu ir bet kuria forma“. Manau, jog dėl aplinkybės, kad įtariamas pažeidimas taip pat susijęs su vadovų atgaminimu, siekiant sukurti kitokios formos kūrinių, kaip antai kompiuterių programą, toks atgaminimas nepašalinamas iš minėtos direktyvos taikymo srities.

106. Sprendime *Infopaq International* Teisingumo Teismas jau turėjo progą išsakyti savo nuomonę dėl Direktyvos 2001/29 2 straipsnyje numatytos apsaugos taikymo srities. Jis nurodė, kad, remiantis minėtos direktyvos 21 konstatuojamąja dalimi, veiksmai, kuriuos apima atgaminimo teisė, turi būti suprantami plačiai. Be to, šis minėtų veiksmų plataus apibrėžimo reikalavimas yra įtvirtintas ir tos direktyvos 2 straipsnyje, kuriame vartojami tokie žodžiai: „tiesioginis ar netiesioginis“, „laikinas ar nuolatinis“, „bet kuriuo būdu“ ir „bet kuria forma“⁴³.

107. Todėl Direktyvos 2001/29 2 straipsniu suteikiamos apsaugos taikymo sritis turi būti tokia, kad, mano nuomone, apimtų tam tikrų elementų atgaminimą ir kitos kompiuterių programos vadove, ir pačioje kompiuterių programoje.

108. Dabar reikia atsakyti į klausimą, ar įtraukusi į WPL vadovą ir WPL sistemą tam tikrus SAS vadovuose esančius elementus, WPL pažeidė SAS Institute autoriaus teises į šiuos SAS vadovus.

109. Kaip nurodyta šios išvados 43 punkte, autorių teisėms galioja principas, kad autorių teisių apsauga taikoma išraiškai, o ne pačioms idėjoms, procedūroms, veiklos metodams ar matematinėms koncepcijoms.

110. Šioje byloje prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad WPL iš SAS vadovų paėmė raktažodžius, sintaksę, komandas ir komandų derinius, parinktis, numatytašias nuostatas ir kartojimus, kad juos atgamintų savo programoje ir WPL vadove.

111. Manau, patiems šiems elementams negali būti taikoma autorių teisių apsauga.

112. Programavimo kalbos atveju iš šios išvados 69 ir 70 punktų aišku, kad ją sudaro žodžiai ir simboliai ir kad ji turi savo sintaksės taisykles bei vartoja savo raktažodžius.

113. Įvairioms komandoms numatytos parinktys yra papildomų veiksmų, susijusių su konkrečia komanda, forma. Šie papildomi veiksmai leidžia patikrinti prašomo veiksmo detales. Šiuo tikslu po komandos pavadinimo tereikia pridurti žodžius.

114. Numatytosios nuostatos, kurios vykdomos, jeigu naudotojas nenurodo konkrečios komandos ar parinktės, suteikia SAS sistemai galimybę leisti tam tikromis aplinkybėmis praleisti komandų pavadinimus, parinktis ar duomenų pavadinimus, o dėl to atsiradusias spragas užpildo numatytosios nuostatos.

115. Kalbant apie statistikos operacijų pasirinkimą, iš WPL pateiktų pastabų aišku, kad statistikos operacijų vykdymą lemia instrukcijų užrašymas SAS kalba. SAS vadovuose aprašyta kiekviena statistikos operacija, įtraukiama į paskesnes SAS sistemos versijas. WPL sistema taikomąsias programas SAS kalba užrašantiems naudotojams siūlo tokias pačias statistikos operacijas. WPL sistema neatgamina šių statistikos operacijų aprašymo, ji jas tiesiog vykdo.

43 — 41 ir 42 punktai.

116. Be to, WPL nurodo, kad SAS vadovuose pateiktose matematinėse formulėse aprašomi rezultato duomenys, apskaičiuotini remiantis pradiniais duomenimis. Tai nėra programos kodas, kuris yra būtinas skaičiavimų serijai atlikti. Matematinę formulę galima pritaikyti įvairiausiais būdais. WPL programuotojai yra užrašę pirminį programos tekstą, galintį atlikti skaičiavimus pagal matematinės formules.

117. Galiausiai SAS sistemoje yra konkreti statistikos operacija, kuri baigiasi aštuoniais kartojimais. Kadangi, WPL teigimu, ši reikšmė turi įtaką galutiniam rezultatui, programuotojai, perskaitę SAS vadovus, sukūrė pirminį programos tekstą, irgi galintį pakartoti aštuonis kartus.

118. Manau, jog iš visų pateiktų svarstymų aišku, kad minėti įvairūs komponentai atitinka idėjas, procedūras, veiklos metodus ar matematinės koncepcijas. Todėl jiems patiems negali būti taikoma autorių teisių apsauga pagal Direktyvos 2001/29 2 straipsnio a punktą.

119. Tačiau šių idėjų, veiklos metodų ar matematinių koncepcijų išraiškai gali būti taikoma minėtoje nuostatoje numatyta apsauga, jeigu išraiška yra originalaus pobūdžio.

120. Tik tokių elementų parinkimas, eiliškumas ir sujungimas leidžia autoriui originaliu būdu išreikšti savo kūrybiškumą ir pasiekti rezultatą – intelekto kūrinių⁴⁴.

121. Bet kuriuo atveju prašymą prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui reikės patikrinti, ar šioje byloje taip yra.

122. Atsižvelgdamas į tai, kas nurodyta, siūlau Teisingumo Teismui pripažinti, jog Direktyvos 2001/29 2 straipsnio a punktą reikia aiškinti taip: tam tikrus vienos kompiuterių programos vadove aprašytus elementus atgaminant kitoje kompiuterių programoje arba naudojimo vadove gali būti pažeistos pirmojo vadovo autoriaus teisės, jeigu (o tai turės nustatyti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas) taip atgaminti elementai yra paties jų autoriaus intelektualinės kūrybos išraiška.

V – Išvada

123. Atsižvelgdamas į pateiktus svarstymus, siūlau Teisingumo Teismui taip atsakyti į *High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division*, pateiktus klausimus:

1. 1991 m. gegužės 14 d. Tarybos direktyvos 91/250/EEB dėl kompiuterių programų teisinės apsaugos 1 straipsnio 2 dalį reikia aiškinti taip: pačios kompiuterių programos funkcinės galimybės ir programavimo kalba negali būti saugomos autorių teisių. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi nustatyti, ar atgamindamas tokias funkcines galimybes savo kompiuterių programoje jos autorius atgamino esminę Pirmosios programos elementų, kurie yra šios programos autoriaus intelektualinės kūrybos išraiška, dalį.
2. Direktyvos 91/250 1 straipsnio 2 dalį ir 6 straipsnį reikia aiškinti taip: kodo atgaminimas ar duomenų rinkmenos formato kodo formos išvertimas, kad licenciatas į savo kompiuterių programą galėtų užrašyti pirminį programos tekstą, kuris skaitytų ir rašytų šios rinkmenos formatu, nelaikomas veiksmu, kuriam reikia gauti leidimą, tik jeigu šis veiksmas yra absoliučiai neišvengiamas siekiant gauti informaciją, reikalingą skirtingų programų dalių suderinamumui užtikrinti. Dėl tokio veiksmo licenciatui neturi būti suteikiama galimybė perkopijuoti kompiuterių programos kodo į savo paties programą, ir tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

44 — Šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Infopaq International* 45 punktą.

3. Direktyvos 91/250 5 straipsnio 3 dalį kartu su šios direktyvos 4 straipsnio a ir b punktais bei 5 straipsnio 1 dalimi reikia aiškinti taip: frazė „jei [teisę turintis asmuo] tai daro teisėtai įdiegdamas, peržiūrėdamas, paleisdamas, perduodamas arba saugodamas programą“ yra susijusi su veiksmis, kuriems šis asmuo yra gavęs teisių turėtojo leidimą, ir su įdiegimo bei paleidimo veiksmis, kurie būtini, kad kompiuterių programą būtų galima naudoti pagal numatytą jos paskirtį. Dėl pagal minėtą nuostatą atliekamų kompiuterių programos veikimo nagrinėjimo, stebėjimo ar tikrinimo veiksmų asmuo, turintis teisę naudoti kompiuterių programos kopiją, neturi įgyti galimybės gauti autorių teisių saugomą informaciją, kaip antai pirminį programos tekstą ar objektinį kodą.
4. 2001 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2001/29 dėl autorių teisių ir gretutinių teisių informacinėje visuomenėje tam tikrų aspektų suderinimo 2 straipsnio a punktą reikia aiškinti taip: tam tikrus vienos kompiuterių programos vadove aprašytus elementus atgaminant kitoje kompiuterių programoje ar naudojimo vadove gali būti pažeistos pirmojo vadovo autoriaus teisės, jeigu (o tai turi nustatyti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas) taip atgaminti elementai yra paties jų autoriaus intelektualinės kūrybos išraiška.